

Συναξάριον.

Τῇ θ' τοῦ αὐτοῦ μηνός μνήμη τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ καλλινίκου Παρθενομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παρθένας τῆς Ἑδεσσαίας, ἀθλησάσης, ἐν Ἑδέσσει κατὰ τὸ ἔτος 1375.

Στίχ. Πατρός σου μὴ πτήξασα θηριωδίαν,
Χριστοῦ χάριν ἠθλήσας στερρῶς Παρθένα.
Ἐνάτη μόνον Παρθένα ταληνεγῇ εὐτόλμως φέρει.

Αὕτη ἡ Ἁγία καὶ πολυάθλος Παρθενομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Παρθένα, ἡ τῆς παρθενίας ἐπώνυμος, κατάγεται ἐκ τῆς πόλεως Ἑδέσσης, τῆς οὔσης ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ, γεννηθεῖσα κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα. Κατὰ τὸ παρθενικὸν τῆς ὄνομα εἶχε καὶ τὴν ζωὴν, πολιτευομένη σεμνῶς, ὡς καλλιπάρθενος κόρη, καὶ κοσμουμένη ἐν χρηστότητι χρυσέων ἡθῶν καὶ ἁγίων καὶ ἀμέμπτους τρόποις καὶ καθαρότητι χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῖς λοιποῖς προτερήμασι τῆς Ὁρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1375 ἐπολιορκήθη ἡ πατρίς αὐτῆς Ἑδεσσα ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν Τούρκων, οἱ δὲ κάτοικοι ἀντέταξαν κρατερὰν ἄμυναν, ἐνισχυόμενοι καὶ ἐνθαρρυνόμενοι πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἱερομονάχου Σεραφεῖμ, ἐφημερίου ὄντος τοῦ μέχρι νῦν σωζομένου Μητροπολιτικοῦ ναοῦ, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἐπὶ ὅκτῳ καὶ πλέον μῆνας διήρκει ἡ σθεναρὰ ἄμυνα καὶ ἀντίστασις τῆς πόλεως. Ὁ ἐχθρὸς, ὅστις ἦτο ἄριστα ἐφωδιασμένος καὶ πολυάριθμος, ἀπέκαμε καί, ὡς φαίνεται, ἠτοιμάζετο νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, εἰς ἐκ τῶν Προκρίτων τῆς πόλεως, Πέτρος ὀνομαζόμενος, ὅστις εἶναι ὁ πατὴρ τῆς καλλιπαρθένου Παρθένας, (Κὲλλ Πέτρον, ἥτοι Κασιδιάρην Πέτρον διέσωσε τὸ ὄνομά του ἢ παράδοσις), πληρωθεὶς πλουσίως ὑπὸ τοῦ πολιορκητοῦ Πασᾶ τῶν Τούρκων, προέδωκε τὴν πόλιν εἰς χεῖρας αὐτῶν, ἐκ τοῦ νοτιοανατολικοῦ μέρους, ἔνθα αὐτὸς ἐφρούρει, καὶ ὅπου ἐκυριάρχει μία ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐπάλξεων τῆς πόλεως. Σήμερον τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἶναι περίπου τὸ σημερινὸν Κιουπρί, κάτωθι τοῦ ὁποίου ρεεὶ ὁ ποταμὸς, ὁ προερχόμενος ἐκ τῆς Ἀγρας, καὶ διακλαδιζόμενος ἐντὸς τῆς πόλεως κινεῖ τὰ ἐργοστάσια, καὶ σχηματίζει τοὺς περιφήμους καταρράκτας τῆς Ἑδέσσης, καὶ διαχυνόμενος κάτωθι αὐτῆς ποτίζει τοὺς κήπους καὶ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα αὐτῆς, τοῦ Ριζαρίου, τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Σκύδρας.

Οἱ Τούρκοι τὴν 26ην Δεκεμβρίου τοῦ 1375 εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν σφαγὴν καὶ τὸν ἐξανδραποδισμόν τῶν κατοίκων καὶ τὴν ποικίλην διαρπαγὴν καὶ τὰς ἀτιμώσεις. Συνέλαβον τὸν Ἱερομόναχον Σεραφεῖμ καὶ καθυπέβαλον αὐτὸν εἰς φρικώδη βασανιστήρια, πειρώμενοι νὰ πείσουν τοῦτον ἵνα ἀπαρνηθῇ τὸν Χριστόν. Ἀλλ' ὁ Λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, πλήρης θάρρους,

καθυπέστη τὴν ἐπιφορὰν τῶν δεινῶν, τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὁμολογῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τῆς Πατρίδος διακηρύττων. Μετὰ σκληρὰ βασανιστήρια, διαρκέσαντα ἐπὶ ὀκτήμερον, ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Πασᾶ, παρ' οὗ κατεδικάσθη νὰ πνιγῇ, ριπτόμενος εἰς τὸν μέγαν καταρράκτην, ὕψους τεσσαράκοντα περίπου μέτρων, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Καί οὕτως ὁ καλὸς οὗτος Λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου καὶ ὑπέροχος πρόμαχος τῆς Πατρίδος, ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ διπλοῦ μαρτυρίου. Ἄχρι δὲ νῦν οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς πόλεως, τὸν μέγαν καταρράκτην γνωρίζουν ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἰτσερί Πασᾶ», ἥτοι «νερὰ τοῦ Πασᾶ». Ὁ δὲ κακουργήσας προδότης Πέτρος, (ὁ Κέλλ, ἥτοι Κασιδιάρης, Πέτρος), μετὰ τὸν φρικτὴν προδοσίαν του καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως, ἐξώμοσε τὴν ἀγίαν ἡμῶν πίστιν καὶ ἠρνήθη ὁ ἄθλιος τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ γενόμενος Μουσουλμᾶνος, περιετμήθη καὶ οὕτως ἀπέβη υἱὸς ὀργῆς καὶ αἰωνίου κατάρας καὶ ἀτελευτήτου κολάσεως.

Ἄλλ' ὁ ἐξομόσας ἄθλιος προδότης καὶ πατήρ, ἠβουλήθη νὰ παραδώσῃ ὡς παλλακίδα εἰς τὸν Πασᾶν τὴν περικαλλεστάτην καὶ σεμνοτάτην κόρην αὐτοῦ Παρθέναν, τὸ πανευῶδες τῆς παρθενίας ἀλάβαστρον, ἀφοῦ προηγουμένως πείσῃ αὐτὴν καὶ ἀπαρνηθῇ τὸν Σωτῆρα ἡμῶν Χριστόν. Ἐφριξεν εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων τούτων ἡ καλλιπάρθενος κόρη Παρθένα, ἡ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα παρθένος, καὶ ὡς ἄλλη ἀγία Βαρβάρα ἠλεγξεν εὐθαρσῶς τὸν ἄθλιον τοῦτον πατέρα, τόσον διὰ τὴν ἐξώμοσιν τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, ὅσον καὶ διὰ τὴν πρωτοφανῆ αὐτοῦ ἀσέβειαν καὶ πώρωσιν, καὶ μετὰ φρονήματος ἀκαταπλήκτου καὶ ψυχῆς στερροτάτης ὡμολόγησεν ἑαυτὴν Χριστιανὴν καὶ ὅτι οὐδέποτε θὰ ἀρνηθῇ τὸ γλυκύτατον ὄνομα τοῦ οὐρανίου Νυμφίου αὐτῆς Χριστοῦ, κἂν μύρια καὶ φρικτὰ ὑποστῇ μαρτύρια, καὶ τὸν θάνατον ἀκόμη. Ἄλλ' οὗτος ὁ δυσσεβής, ἀντὶ νὰ συντριβῇ καὶ μετανοήσῃ ἐκ τῆς ἀτρέπτου ταύτης στάσεως καὶ τῶν λόγων τῆς ἀγίας κόρης του, ἐξεμάνη καὶ ἀπεθηριώθη. Καὶ ἀλογήσας φυσικοῦ νόμου καὶ πατρικοῦ φίλτρου, ἔδειρεν ἀπανθρώπως τὴν θεόφρονα κόρην, μέχρις αἵματος καὶ ἀναισθησίας, ἐπικαλουμένην νοερῶς τὸ σωτήριο ὄνομα τοῦ Νυμφίου αὐτῆς Χριστοῦ. Εἶτα ἐξεγύμνωσεν αὐτὴν καὶ ἡμιθανῇ παρέδωκεν εἰς χεῖρας τῶν βαρβάρων Τούρκων στρατιωτῶν. Οὗτοι ἐπὶ τριήμερον καθυπέβαλον αὐτὴν, ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτοὺς ἀπηνείᾳ καὶ ἰταμότητι, εἰς φρικτὰς καὶ σκληροτάτας βασάνους καὶ στρεβλώσεις, αἵτινες οὐδόλως ἐκλόνησαν τὸ ἀήττητον φρόνημα τῆς μακαρίας Παρθένας, ἀλλ' ἔδειξαν αὐτὴν στερροτέραν ἀδάμαντος, ἐν τῇ δυνάμει τῆς πρὸς Χριστόν πίστεως.

Μετὰ πολλὰς βασάνους καὶ τιμωρίας, ἔσυραν αὐτὴν γυμνὴν καὶ ριγῶσαν, ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ τελευτῶντι, εἰς τοὺς πλήρεις χιόνων δρόμους τῆς Ἐδέσσης καὶ τέλος ὠδήγησαν τὴν ἀγίαν παρθένον Παρθέναν εἰς τὸν νοτιοδυτικόν, ὑπεράνω τῆς Ἐδέσσης, λόφον, ὅπου σήμερον οἱ στρατῶνες, καὶ ἐκεῖ θάψαντες

ζῶσαν ἀκόμη, ἐθανάτωσαν αὐτήν. Ὁ λόφος οὗτος μέχρι σήμερον φέρει τὴν ὀνομασίαν «Κίς-Τεπέ», ἥτοι «λόφος τῆς Παρθένας».

Καὶ οὕτως ἐτελειώθη ἡ καλλιμάρτυς αὕτη παρθένος Παρθένα, ἡ ὁλοψύχως ἀγαπήσασα τὸν Χριστόν, ἣ καὶ νοητῶς ἐνυμφεύθη, ὑπὲρ τοῦ Ὁποίου ὑπερφυῶς ἠγωνίσθη καὶ μαρτυρικῶς ἠνδραγάθησεν ἐν ἀπαλῷ γυναικείῳ σώματι. Ἐμιμήθη τὴν ἀνδρείαν τῶν πάλαι Ἀγίων Μαρτύρων καὶ ἀνεκεφαλαίωσεν αὐτῶν τοὺς ἀγῶνας, διὰ τοῦτο συνηριθμήθη καὶ ἐπαξίως ἐδοξάσθη μετὰ τῶν Ἀγίων Παρθενομαρτύρων, λαβοῦσα παρὰ Χριστοῦ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

Καὶ ἤδη «ἐν τῷ φωτὶ Κυρίου», «ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν Ἀγίων» ἀγαλλομένη, πρεσβεύει ὑπὲρ πάντων ἡμῶν, τῆς ἰδιαίτερας αὐτῆς πατρίδος Ἑδέσσης καὶ ὑπὲρ πάσης τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτοτε μετὰ τὸ μαρτυρικὸν αὐτῆς τέλος, ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς Ἑδέσσης τιμᾷ αὐτήν ὡς Μάρτυρα καὶ Ἀγίαν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δίδει, κατὰ τὸ θεῖον Βάπτισμα, εἰς πλείστας ὄσας κόρας τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων. Δυστυχῶς, ὅταν ἐπὶ ἀνταρτοπολέμου ὁ Συνταγματάρχης Λίβας ἀφήρесе ὅλους τοὺς λίθους ἐκ τῶν παλαιῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἑδέσσης, μηδὲνα ἐρωτῶν, καὶ οὐδενὸς τὴν γνώμην λαμβάνων ὑπ' ὄψιν, ἀφήρесе καὶ ἐκ τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου τῆς Ἀγίας Παρθένας, πᾶν ὃ, τι ἐδείκνυε τὸν τόπον τοῦτον, ὡς μὴ γνωρίζων τι περὶ τοῦ μαρτυρίου τῆς κόρης, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ δια φωτίσῃ αὐτὸν ὡς ἔδει καὶ ἔκτισε τὴν μάνδραν τῶν στρατῶνων καὶ οὕτως ἐξηφανίσθη ὁ τάφος τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου Παρθενομάρτυρος.

Ταῖς αὐτῆς πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.